

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده فنی و مهندسی

گروه مکانیک

تأثیر گازهای رقیق‌کننده CO_2 و N_2 بر روی سرعت سوختن سوخت ترکیبی (گاز طبیعی - ایزواکتان) و هوا در شرایط اولیه آرام

استاد راهنما:

دکتر ابراهیم عبدی اقدم

با مشاورت:

دکتر محمد حسین پور

توسط:

هادی منادی نیا

پاییز ۱۳۹۱

بانشکر و سپاس از رهنمودهای استاد گرامی جناب آقای دکتر ابراهیم عبدی اقدم

و با آرزوی سلامتی برای پدرزحمگش و مادر مهربانم

این پایان نامه را تقدیم می‌کنم به همسر فداکار و مهربانم

که در این مقطع تحصیلی یار و یاور همیشگی من بوده است

نام خانوادگی دانشجو: منادی نیا	نام: هادی
عنوان پایان نامه: تاثیر گازهای رقیق کننده CO_2 و N_2 بر روی سرعت سوختن سوخت ترکیبی (گاز طبیعی-ایزواکتان) و هوا در شرایط اولیه آرام	
استاد راهنما: دکتر ابراهیم عبدی اقدم با مشاورت: محمد حسین پور	
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: مهندسی: مکانیک
دانشگاه: محقق اردبیلی	فنی و مهندسی
تاریخ فارغ التحصیلی: ۱۳۹۱	گرایش: تبدیل انرژی
تعداد صفحه:	
واژه‌های کلیدی: سرعت سوختن ورقه‌ای، گازهای رقیق کننده، گاز طبیعی، ایزواکتان، بمب کروی حجم ثابت.	
چکیده: یکی از خواص مهم مخلوط قابل احتراق رقیق شده سوخت- هوا، سرعت سوختن ورقه‌ای است که بستگی به نسبت هم‌ارزی مخلوط سوخت- هوا، دمای مخلوط نسوخته، کسر گاز رقیق کننده و فشار دارد. گاز طبیعی یکی از سوخت های مطلوب برای موتور است که سرعت سوختن پایینی دارد. یکی از روش‌های مؤثر حل مشکل پایینی سرعت سوختن گاز طبیعی، مخلوط کردن آن با یک سوخت که سرعت سوختن بالایی دارد می‌تواند باشد مثل ایزواکتان. هدف از این پژوهش بررسی تاثیر گازهای رقیق کننده روی سرعت سوختن ورقه‌ای و سایر خواص مخلوط گاز طبیعی، ایزواکتان (که شامل درصد های وزنی مختلفی از این دو سوخت می‌باشد) و هوا است. برای استخراج نتایج تجربی CO_2 و N_2 به عنوان گازهای رقیق کننده در نظر گرفته شده است. برای انجام آزمایشات مربوطه از یک بمب کروی حجم ثابت با حجم ۴۱۶ سانتی متر مکعب استفاده شده است. شرایط آزمایشات در فشارهای اولیه ۲ و ۴ بار و دمای اولیه ۳۶۹ درجه کلوین و نسبت های هم‌ارزی ۱/۰ و ۰/۹۵ تنظیم شد. همچنین درصد های جرمی ۰، ۵۰ و ۱۰۰٪ ایزواکتان برای سوخت ترکیبی استفاده شد. مقدار گازهای رقیق کننده در دو حالت ۵٪ و ۱۰٪ حجمی در نظر گرفته شد. برای محاسبه سرعت سوختن از داده های فشار بر حسب زمان و مدل احتراق دو منطقه ای استفاده شده است. تحلیل خطا برای داده های سرعت سوختن انجام شده و ستون های خطای مربوطه ترسیم گردید. همچنین دو رابطه همبستگی جدید یکی با تغییر درصد گازهای رقیق کننده و دیگری با تغییر کسر جرمی ایزواکتان در ترکیب سوخت بدست آمد و نتایج آن با نتایج تجربی مقایسه گردید. همچنین برای معتبر سازی، نتایج تجربی با رابطه همبستگی متقارچی و همکاران مقایسه شده و تطابق خوبی بین نتایج مشاهده شده است.	

فهرست مطالب

فصل اول: مقدمه و مروری بر کارهای انجام شده

- ۱-۱- مقدمه ۱
- ۲-۱- اهداف تحقیق ۲
- ۳-۱- احتراق ۳
- ۴-۱- احتراق کامل ۴
- ۵-۱- مشخصه‌های شعله ۴
- ۶-۱- طبقه‌بندی شعله ۴
- ۷-۱- گازهای رقیق‌کننده و تاثیرات آن بر روی سرعت سوختن ۵
- ۸-۱- روش‌های بازخورانی گازهای اگزوز ۶
- ۱-۸-۱- سرد شده خارجی (External EGR) ۶
- ۲-۸-۱- گرم داخلی (Internal EGR) ۷
- ۹-۱- سرعت سوختن ۹
- ۱۰-۱- مروری بر کارهای انجام گرفته ۱۱

۱۱-۱- در فصلی که گذشت ۱۵

فصل دوم: تجهیزات مورد استفاده و روش انجام آزمایش

۱-۲- مقدمه ۱۶

۲-۲- روش‌های اندازه‌گیری سرعت سوختن ۱۶

۱-۲-۲- روش‌های مشاهده‌ای ۱۶

۱-۱-۲-۲- عکس برداری مستقیم ۱۶

۲-۱-۲-۲- عکس برداری شلیرین ۱۶

۳-۱-۲-۲- عکس برداری شادوگراف ۱۷

۴-۱-۲-۲- روش تداخل‌سنجی ۱۷

۲-۲-۲- روش‌های آزمایشگاهی اندازه‌گیری سرعت سوخت ۱۷

۱-۲-۲-۲- روش مشعل بنسون ۱۷

۲-۲-۲-۲- روش لوله استوانه‌ای ۱۸

۳-۲-۲-۲- روش بمب حرارتی ۱۹

۳-۲- نمای کلی بمب حرارتی کرووی ۱۹

- ۲-۴- سیستم ذخیره کننده گازهای رقیق کننده ۲۰
- ۲-۴-۱- رگولاتورهای کاهشنده فشار ۲۰
- ۲-۴-۱-۱- نحوه قرار دادن رگولاتور در داخل سیستم ۲۱
- ۲-۴-۱-۲- چک کردن ایمنی سیستم ۲۲
- ۲-۴-۱-۳- تنظیم فشار ۲۲
- ۲-۴-۲- کپسولهای فشار بالای گازهای رقیق کننده ۲۳
- ۲-۴-۳- مخزن فشار پایین مخلوط گازهای رقیق کننده ۲۴
- ۲-۴-۴- ترموکوبل ۲۴
- ۲-۴-۵- سنسور اندازه گیری فشار مطلق ۲۵
- ۲-۵- سیستم کنترل دما ۲۵
- ۲-۶- سیستم سوخت رسانی ۲۶
- ۲-۷- سیستم تولید جرقه ۲۶
- ۲-۸- سیستم خلاء ساز ۲۷
- ۲-۹- روتامتر ۲۸
- ۲-۱۰- سیستمهای اندازه گیری ۲۸

- ۲-۱۰-۱- سیستم اندازه‌گیری فشار مطلق..... ۲۹
- ۲-۱۰-۲- سیستم اندازه‌گیری فشار دینامیک ۲۹
- ۲-۱۰-۳- ترموکوبل ۲۹
- ۲-۱۱- شرایط اولیه ۲۹
- ۲-۱۱-۱- دمای نقطه شبنم ۳۰
- ۲-۱۲- محاسبه‌ی مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی با هوا..... ۳۲
- ۲-۱۲-۱- جداول مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی..... ۳۳
- ۲-۱۳- محاسبه مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی همراه با گازهای رقیق کننده..... ۳۴
- ۲-۱۳-۱- جداول مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی همراه با گازهای رقیق کننده..... ۳۵
- ۲-۱۴- نحوه آزمایش ۳۸
- ۲-۱۴-۱- آزمایشات بدون حضور گازهای رقیق کننده ۳۸
- ۲-۱۴-۲- آزمایشات با حضور گازهای رقیق کننده CO_2 و N_2 ..... ۳۹
- ۲-۱۵- نحوه پر کردن مخزن فشار پایین گازهای رقیق کننده..... ۳۹
- ۲-۱۶- مدل ترمودینامیکی پیشروی شعله..... ۴۰
- ۲-۱۷- کد کامپیوتری ۴۱

۴۱-۱۷-۲-۱- فرضیات بکار رفته در کد کامپیوتری.....

۴۲-۱۷-۲-۲- درباره کارکرد کد کامپیوتری .....

۴۳-۱۸-۲- در فصلی که گذشت.....

فصل سوم: استخراج نتایج تجربی و تحلیل آن‌ها

۴۴-۱-۳- مقدمه .....

۴۴-۲-۳- معبرسازی داده‌های تجربی .....

۴۵-۳-۳- تحلیل خطا در کار حاضر .....

۴۸-۴-۳- رابطه همبستگی سرعت سوختن ورقه‌ای، دما و فشار .....

۵۳-۵-۳- مقایسه نتایج گاز طبیعی با ایزواکتان بدون گازهای رقیق کننده .....

۵۳-۱-۵-۳- تغییرات فشار- زمان .....

۵۴-۲-۵-۳- تغییرات سرعت سوختن ورقه ای با شعاع مخلوط سوخته .....

۵۵-۳-۵-۳- تغییرات سرعت سوختن ورقه ای با فشار .....

۵۶-۶-۳- مقایسه نتایج گاز طبیعی و ایزواکتان همراه با گازهای رقیق کننده .....

۱-۶-۳- تغییرات سرعت سوختن بر حسب فشار با درصدهای جرمی متفاوت ایزواکتان و گاز طبیعی با

حضور گازهای رقیق کننده .....

۳-۶-۲- تغییرات سرعت سوختن بر حسب فشار با افزایش درصد گازهای رقیق کننده..... ۵۷

۳-۶-۳- تغییرات سرعت سوختن بر حسب فشار با نسبت‌های هم ارزی متفاوت..... ۶۰

۳-۶-۴- تغییرات سرعت سوختن بر حسب فشار با درصد حجمی متفاوت گازهای رقیق کننده و فشار

اولیه متفاوت..... ۶۰

۳-۶-۵- تاثیر تغییر فشار اولیه روی سرعت سوختن..... ۶۲

۳-۶-۶- تاثیر گازهای رقیق کننده بر روی تغییرات فشار- زمان..... ۶۴

۳-۶-۷- تاثیر گازهای رقیق کننده بر روی تغییرات سرعت سوختن ورقه‌ای با شعاع مخلوط سوخته..... ۶۵

فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۴-۱- نتیجه‌گیری..... ۶۷

۴-۲- پیشنهادات برای مطالعات آینده..... ۶۸

۴-۳- منابع..... ۶۹

فهرست شکل‌ها

- شکل (۱-۱) - گازهای که با سرعت $S_L = V_u$ به ناحیه واکنش وارد می‌شوند و پس از سوختن با سرعت $V_b > V_u$ خارج می‌شوند ۱۰
- شکل (۲-۱) - پیشروی شعله ورقه‌ای به سمت گاز نسوخته با سرعت آرام شعله، S_L ۱۰
- شکل (۱-۲) - نمایی از مشعل بنسون با مخروط بنسون در انتهای مشعل و قسمت پیش‌آمیخته شدن سوخت و هوا ۲۰
- شکل (۲-۲) - نمای کلی بمب حرارتی ۲۱
- شکل (۳-۲) - نمونه رگولاتور ۲۴
- شکل (۴-۲) - کپسول و اتصالات ۲۳
- شکل (۵-۲) - نمایی از مخزن فشار پایین گازهای رقیق‌کننده به همراه اتصالات ۲۴
- شکل (۶-۲) - نمایی از نمایشگر دمای داخل بمب و مخزن نگهدارنده گازهای رقیق‌کننده ۲۴
- شکل (۷-۲) - نمایی از برد الکتریکی هیتر الکتریکی ۲۵
- شکل (۸-۲) - نمایی از سیستم تولید جرقه ۲۷
- شکل (۹-۲) - نمایی از سیلندر و پیستون ۲۷
- شکل (۱۰-۲) - نمایی از روتامتر ۲۸

شکل (۱-۳) - مقایسه نتایج تجربی و نتایج بدست آمده از رابطه همبستگی متقالچی به همراه نمودار تحلیل

خطا..... ۴۴

شکل (۲-۳) - نمودار تحلیل خطا برای فشار ۴ بار..... ۴۷

شکل (۳-۳) - تغییرات روابط همبستگی بدست آمده برای حالت $X_{rg} = 10\%$ و نسبت هم‌ارزی ۰/۹۵ ،

دمای اولیه ۳۶۹ کلوین و فشار اولیه ۴ بار با داده‌های تجربی در همین شرایط..... ۵۲

شکل (۴-۳) - نمودار فشار بر حسب زمان با درصد‌های جرمی متفاوت ایزواکتان و گاز طبیعی در فشار اولیه

۲ بار..... ۵۳

شکل (۵-۳) - نمودار سرعت سوختن ورقه ای بر حسب شعاع مخلوط سوخته با درصد‌های جرمی متفاوت

ایزواکتان و گاز طبیعی در فشار اولیه ۴ بار و هم‌ارزی ۰/۹۵..... ۵۴

شکل (۶-۳) - نمودار سرعت سوختن ورقه ای بر حسب فشار با درصد‌های جرمی متفاوت ایزواکتان و گاز

طبیعی در فشار اولیه ۲ بار و هم‌ارزی ۰/۹۵..... ۵۵

شکل (۷-۳) - نمودار سرعت سوختن بر حسب فشار با درصد‌های جرمی متفاوت ایزواکتان و گاز طبیعی و با

حضور گازهای رقیق‌کننده در نسبت‌های مختلف حجمی و در فشار اولیه ۴ بار و هم‌ارزی ۱..... ۵۶

شکل (۸-۳) - نمودار سرعت سوختن ورقه ای بر حسب فشار با درصد‌های جرمی متفاوت ایزواکتان و گاز

طبیعی و با حضور گازهای رقیق‌کننده در نسبت‌های مختلف حجمی و در فشار اولیه ۲ بار و هم‌ارزی

۰/۹۵..... ۵۷

شکل (۳-۹) - نمودار سرعت سوختن ورقه ای بر حسب فشار با درصدهای جرمی ۵۰٪ ایزواکتان و گازطبیعی و با حضور گازهای رقیق کننده در نسبت های مختلف حجمی و فشار اولیه ۴ بار و هم ارزی ۰/۹۵..... ۵۸

شکل (۳-۱۰) - نمودار سرعت سوختن ورقه ای بر حسب فشار با درصدهای جرمی ۵۰٪ ایزواکتان و گازطبیعی و با حضور گازهای رقیق کننده در نسبت های مختلف حجمی و فشار اولیه ۲ بار و هم ارزی ۱..... ۵۸

شکل (۳-۱۱) - نمودار سرعت سوختن بر حسب فشار با درصدهای جرمی متفاوت ایزواکتان و گازطبیعی و نسبت های حجمی متفاوت گازهای رقیق کننده و در فشار اولیه ۲ بار و هم ارزی ۱ و ۰/۹۵..... ۵۹

شکل (۳-۱۲) - نمودار سرعت سوختن بر حسب فشار با درصد جرمی ایزواکتان و گازطبیعی و نسبت های حجمی متفاوت گازهای رقیق کننده و در فشار اولیه ۲ و ۴ بار و هم ارزی ۰/۹۵..... ۶۰

شکل (۳-۱۳) - نمودار سرعت سوختن بر حسب فشار با درصد جرمی ایزواکتان و گازطبیعی و نسبت های حجمی متفاوت گازهای رقیق کننده در فشار اولیه ۲ و ۴ بار و هم ارزی ۱..... ۶۱

شکل (۳-۱۴) - نمودار سرعت سوختن بر حسب فشار با درصدهای جرمی متفاوت ایزواکتان و گازطبیعی و با حضور گازهای رقیق کننده در فشار اولیه ۲ و ۴ بار و هم ارزی ۱..... ۶۲

شکل (۳-۱۵) - نمودار سرعت سوختن بر حسب فشار با درصدهای جرمی متفاوت ایزواکتان و گازطبیعی و با حضور گازهای رقیق کننده در فشار اولیه ۲ و ۴ بار و هم ارزی ۰/۹۵..... ۶۳

شکل (۳-۱۶) - نمودار فشار نسبت به زمان در نسبت جرمی یکسان ایزواکتان و گازطبیعی در نسبت های حجمی مختلف گازهای رقیق کننده و در فشار ۲ بار و نسبت هم ارزی ۰/۹۵..... ۶۴

شکل (۳-۱۷) - نمودار فشار نسبت به زمان در نسبت جرمی یکسان ایزواکتان و گاز طبیعی در نسبت‌های

حجمی مختلف گازهای رقیق‌کننده و در فشار ۲ بار و نسبت هم‌ارزی ۰/۹۵..... ۶۵

شکل (۳-۱۸) - نمودار سرعت سوختن نسبت به سرعت مخلوط سوخته در نسبت جرمی یکسان ایزواکتان و

گاز طبیعی و نسبت‌های حجمی مختلف گازهای رقیق‌کننده و در فشار ۲ بار و نسبت هم‌ارزی ۰/۹۵..... ۶۵

شکل (۳-۱۹) - نمودار سرعت سوختن نسبت به سرعت مخلوط سوخته در نسبت جرمی یکسان ایزواکتان و

گاز طبیعی و در نسبت‌های حجمی مختلف گازهای رقیق‌کننده و در فشار ۴ بار و نسبت هم‌ارزی ۱..... ۶۶

فهرست جداول

- جدول (۱-۲) - درصد حجمی گونه‌های موجود در گاز طبیعی..... ۳۰
- جدول (۲-۲) - دمای نقطه شبنم بخار آب برای فشارهای اولیه..... ۳۱
- جدول (۳-۲) - مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی در فشار ۲ بار..... ۳۴
- جدول (۴-۲) - مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی در فشار ۴ بار..... ۳۴
- جدول (۵-۲) - مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی همراه با گازهای رقیق کننده در فشار ۲ بار..... ۳۶
- جدول (۶-۲) - مقادیر مورد نیاز ایزواکتان و گاز طبیعی همراه با گازهای رقیق کننده در فشار ۲ بار..... ۳۷
- جدول (۱-۳) - مقادیر مورد نیاز برای رابطه همبستگی برای نسبت هم‌ارزی ۰/۹۵ ، فشار اولیه ۲ بار، دمای ۳۶۹ کلوین و درصدهای مختلف ایزواکتان..... ۵۰
- جدول (۲-۳) - معادلات حاصله α ، β و u_{L0} با ضریب‌های ثابت..... ۵۰
- جدول (۳-۳) - مقادیر مورد نیاز برای رابطه همبستگی برای نسبت هم‌ارزی ۰/۹۵ ، فشار اولیه ۴ بار، دمای اولیه ۳۶۹ کلوین، درصد جرمی ۵۰٪ ایزواکتان و گاز طبیعی و درصدهای مختلف گازهای رقیق کننده..... ۵۱
- جدول (۴-۳) - معادلات حاصله α ، β و u_{L0} با ضریب‌های ثابت..... ۵۱

فهرست علائم

u_L	سرعت سوختن ورقه‌ای
m_b	جرم سوخته شده
A_f	مساحت ناحیه شعله
ρ	چگالی
T	دما
P	فشار
T_u	دما در طول احتراق
P_u	فشار در طول احتراق
T_0	دمای مرجع
P_0	فشار مرجع
T_i	دمای اولیه
P_i	فشار اولیه
ϕ	نسبت هم‌ارزی
t	زمان
r	شعاع
r_b	شعاع بخش سوخته
y_{NG}	کسر مولی گاز طبیعی
y_{H_2O}	کسر مولی بخار آب
P_{NG}	فشار جزئی گاز طبیعی
P_{H_2O}	فشار جزئی بخار آب
P_{tot}	فشار نهایی
P_{iso}	فشار جزئی ایزواکتان
m_{iso}	جرم ایزواکتان

M_{iso}	جرم مولکولی ایزواکتان
V_{iso}	حجم ایزواکتان
V_f	حجم سوخت مایع
V_{bomb}	حجم بمب
P_{RG}	فشار جزئی گازهای رقیق کننده
x_{RG}	درصد حجمی گازهای رقیق کننده
x_{iso}	درصد وزنی ایزواکتان
$P_{a,RG}$	فشار جزئی هوا در حالت مخلوط همراه با گازهای رقیق کننده
$P_{NG,RG}$	فشار جزئی گاز طبیعی در حالت مخلوط همراه با گازهای رقیق کننده
$P_{iso,RG}$	فشار جزئی ایزواکتان در حالت مخلوط همراه با گازهای رقیق کننده
m_f	جرم سوخت
m_a	جرم هوا
α_s	نسبت سوخت به هوای استوکیومتریکی
$\tilde{R}$	ثابت جهانی گازها
u_{LO}	ثابتی در تعیین سرعت سوختن ورقه‌ای
α	ثابتی در تعیین سرعت سوختن ورقه‌ای
β	ثابتی در تعیین سرعت سوختن ورقه‌ای

فصل اول

مقدمه

و مروری بر کارهای انجام شده

با توجه به فراوانی منابع گاز طبیعی در کشور ایران و پاک بودن و ارزان بودن این سوخت فسیلی نسبت به سوخت‌های فسیلی دیگر و محدودیت‌های زیست محیطی و استاندارد خودروها که هر روز به سمت حفاظت بیشتر از محیط زیست و کاهش NO_x پیش می‌رود، ضرورت تحقیق و مطالعه در جهت تأمین سوخت خودروها به کمک این منبع سوخت اهمیت پیدا کرده است. اما مسائلی از جمله افت توان ناشی از تغییر سوخت، مشکل ذخیره‌سازی سوخت، کاهش عمر موتور و... معضلی بر سر راه این تعویض سوخت قرار گرفته است [۱]. از طرفی، کاهش توان ناشی از تبدیل سوخت بنزین به گاز ملاحظات خاصی را در طراحی این خودروها می‌طلبد. استفاده از سوخت گاز طبیعی باعث می‌شود که روغن موتور دیرتر کثیف شود و به علت بالا بودن نسبت هیدروژن به کربن میزان دی‌اکسیدکربن کاهش می‌یابد و بالا بودن عدد اکتان باعث کاهش مصرف سوخت شده و سبک‌تر بودن گاز طبیعی نسبت به هوا باعث تجمع آن در اطراف وسیله نقلیه نمی‌شود ولی استفاده از سوخت گاز طبیعی به تنهایی معایبی هم به همراه دارد که می‌توان به مواردی اشاره کرد. بدلیل گازی بودن سوخت گاز طبیعی باعث اشغال کردن حجم هوای ورودی و کاهش راندمان حجمی می‌شود [۶] و بدلیل پایین بودن سرعت شعله و نرخ سوختن احتیاج به دوره احتراق طولانی‌تر و افزایش تلاطم بیشتری است. [۷] به نظر می‌رسد استفاده همزمان از مخلوط گاز طبیعی و بنزین معمولی می‌تواند بعضی از مشکلات موجود از جمله افت قدرت و حداکثر دمای حاکم در داخل سیلندر را حل کرده و مخلوط سوختی مورد اشاره به عملکرد مطلوبتری نزدیک شود. از طرفی هم یکی از پارامترهایی که در بهبود عملکرد زیست محیطی مخلوط‌های سوختی تأثیر گذار است و باعث تغییر میزان آلاینده‌ها می‌شود حضور گازهای سوخته باقی مانده از سیکل قبلی در محفظه احتراق است که این مسئله در موتورهای درونسوز در سرعت‌های کارکرد بالا به دلیل عدم وجود فرصت کافی برای تخلیه کامل محصولات احتراق اجتناب‌ناپذیر است. از جمله عناصر مهم موجود در گازهای باقی مانده که سبب رقیق‌سازی مخلوط سوخت و هوا و کاهش غلظت اکسیژن می‌شود، گونه‌های N_2 ، CO_2 و H_2O هستند

که ظرفیت حرارتی بالای این گونه‌ها سبب افزایش ظرفیت حرارتی مخلوط، جذب حرارت ناشی از احتراق و در نتیجه کاهش دمای شعله می‌گردد.

به دلیل اینکه دمای بالای شعله سبب تفکیک نیتروژن موجود در هوا و ترکیب آن با اکسیژن می‌شود، تولید NO_x به شدت به دما حساس است و در معادله تشکیل NO_x ، دما به صورت تابعی نمایی نقش دارد و در دماهای بالای ۱۷۰۰ کلوین به ازای هر ۴۰ درجه افزایش دما، تولید NO_x دو برابر خواهد شد و نیز به علت انرژی اکتیواسیون بالای مکانیزم تشکیل NO_x اگر تکنیکی موجب کاهش دمای شعله شود، عاملی مؤثر در جهت کاهش NO_x است. [۹،۸]

۱-۲- اهداف تحقیق

گام نخست این تحقیق، مطالعه اولیه در مورد سرعت سوختن هر یک از دو سوخت گاز طبیعی و ایزواکتان به تنهایی در نسبت‌های هم‌ارزی مختلف است. [۲]

گام دوم پژوهش مطالعه در مورد سرعت سوختن مخلوط‌های سوختی با نسبت‌های متفاوت مخلوط (گاز طبیعی - ایزواکتان) است. بطوری که بتوان وابستگی‌هایی بین سرعت سوختن مخلوط دو سوخت با سرعت‌های سوختن مخلوط منحصر بفرد هر یک از سوخت‌ها با هوا را بدست آورد.

گام سوم این کار مطالعه در مورد سرعت سوختن مخلوط این دو سوخت با درصدهای متفاوت گاز طبیعی و ایزواکتان همراه با درصدهای حجمی مختلف گازهای رقیق‌کننده N_2 و CO_2 است.

البته گام نخست این کار توسط دانشجویان سال‌های گذشته انجام گردیده است و به آن پرداخته

نمی‌شود. [۲]